

VARNE SOBE ZA INJICIRANJE – ZAKAJ ŠE DILEME?

Dare Kocmur

Glede na nedavno študijo EMCDDA (European Monitoring Centre on Drugs and Drug Addiction) iz Lizbone, lahko povzamemo njihove ugotovitve, da so varne sobe učinkovite v zmanjševanju škodljivih posledic drog (predoziranj ter infekcij), obenem pa ne pospešujejo uživanja drog kot takega. Tovrstne programe podpirata tudi WHO in UNAIDS.

Osnovni cilji varnih sob so:

- preventiva okužb s krvjo prenosljivih virusov (HIV, Hepatitis) in bakterijskih okužb
- preventiva predoziranj in možnost učinkovite obravnave predoziranj
- zmanjševanje uživanja drog v javnosti in na javnih mestih
- omogočanje kontakta z ljudmi, ki so sicer težko dosegljivi

Programi varnih sob so značilni za Evropska mesta, ki imajo večje število uporabnikov drog, ki droge injicirajo. V Evropi je 63 varnih sob, ki operirajo v 37 mestih. Glede na množičnost pojava v Ljubljani ter večjega deleža tistih uporabnikov, ki to počnejo v nevarnih pogojih lahko ugotovimo samo to, da je zadnji čas, da tudi Ljubljana dobi svojo varno sobo v okviru dejavnega programa zmanjševanja škode. Pri tem niso izvzeta tudi druga kritična mesta v Sloveniji. Obstoj varnih sob bi bil kvečjemu vprašljiv v manjših ruralnih predelih ter tam, kjer je številčnost pojava injiciranja majhna ter ni zaznavne potrebe samih uporabnikov. Kar pa ne velja za večja mesta kjer problem množičnega injiciranja v tveganih pogojih postaja vse večji. Po naših dolgoletnih izkušnjah dela z uporabniki heroina v Ljubljani, lahko z gotovostjo zatrdimo, da je potreba po varnih sobah njihova nuja, ki si jo že dolgo želijo in jo tudi pričakujejo.

Slovenija ima programe zmanjševanja škode že od leta 1992. Učinkovitost teh ukrepov je največja takrat kadar so ti programi celostni in se med seboj smiselno dopolnjujejo. Tu pa imamo še vedno vrzel, kajti ob programih stacionarne zamenjave injekcijskih igel, mobilne zamenjave igel, svetovanju, ter terenskem delu z uporabniki drog nimamo varnega prostora (za katerega sicer veljajo striktne organizacijske in metodološke predpostavke), kjer bi bilo mogoče v normalnih pogojih injicirati drogo. Potreba se pravzaprav javlja z »obeh strani« – tako uporabnikov drog, kakor tudi lokalne skupnosti. Uradu za droge pri MZ smo v letu 2004 predložili v verifikacijo projekt varne sobe za injiciranje

Poleg naših pobud je bila narejena tudi Primerjalna študija različnih zakonodaj s slovensko (pravni vidik tega vprašanja) ter tudi raziskava Fakultete za socialno delo (ugotavljanje potreb uporabnikov drog). Smiselno bi bilo doseči medresorski dogovor pristojnih organov ter osnovne strokovne smernice za izvedbo programov, ki bi s tem določale okvir za izvajalce, ki imajo za to ustrezne reference – NVOji na področju zmanjševanja škode.